

TREMTHINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 8(65)

1992 m. balandis

Sveiki sulaukė Šv. Velyku!

Mano Velykos

Tikiu:

nuodėmių atleidimą,
kūno iš numirusių prisikėlimą
ir amžinajį gyvenimą.
Amen

"Aš esu prisikėlmas ir gyvenimas, kas
tiki mane, nors ir numirtu, bus gyvas; ir
iekvienas, kuris gyvena ir tiki mane,
nematus mirties per amžius".

Zacharijo giesmės priesmės

**Pavasario saulė man dainą daňuoja -
gyvenimo kupiną dainą.**
Zydékl! Zydékl! - man vasara moja.
Nusirpk! Nusirpk! - saulutė kartoja.
**Zydéti, nusirpti mana širdis nori,
nukristi į vaga, suartą Artojo.**

**Ilga ta vaga.
Ji per visą visatą...**

**Štai jau skamba varpai, -
Tik gyvenk! Tik gyvenk!
Aleliuja!**

**Tu nurimki, širdie, -
Aleliuja!**

Yra šodis, širdie:

Aleliuja!

Yra šodis, tvirtesnis uš mirti:

Aleliuja!

Tu klausykis, širdie:

skamba, gaudšia varpai:

Aleliuja!

Vieną šodį giedok:

Aleliuja!

Žodi, vertą gyvenimo,

Aleliuja!

vertą mirties, -

Aleliuja!

vieną šodį giedok:

Aleliuja!

Žydéti, nusirpti širdis mana nori,

nukristi į vaga, suartą Artojo.

Jonas STAŠAITIS

Olkonos tremtinys

Trečiojo Sibiro lietuvių suvažiavimo, įvykusio 1992 m. vasario 16 d., kreipimasis į lietuvių kilmės Sibiro gyventojus

Gerbiai tautiečiai!

Sibiro lietuvių istorija kūpina koordinacinis lietuvių centras - Sibiro lietuvių sąjunga. Pagrindiniai jos uždaviniai yra šie:

1. Išsaugoti kultūrinį Sibiro lietuvių autentiškumą. Plėtoti Sibiro lietuvių nacionalinę kultūrą.

2. Remti Sibiro ir Lietuvos ryšių plėtote. Užmegzti ryšius su kitu šalių Pasaulio lietuvių bendruomenėmis.

3. Koordinuoti pastangas, ginančias į Sibirą deportuotų lietuvių interesus, taip pat ir teisę į kultūrinę autonomiją.

4. Teikti pagalba grįžantiems į savo istorinę Tėvynę.

Išspėsti šiuos uždavinius tegalėsim tik kartu. Todėl junkite į bendruomenes, kurkite kultūros centrus ir kitas visuomenines organizacijas.

Informacija apie savo veikla pranešti Sibiro lietuvių sąjungai. Tai bus panaudota sudarant Sibiro lietuvių adresyną.

Kreipkitės šiajus adresais:
ALTAJUS KRASTO Barnaulo atsakingojo sekretori:

Tatjana Petrovskaja
ul. Suche - Batora 13-42
Barnaul 656061

TOMSKO lietuvių kultūros draugijos pirmmininko pavaduotojas:

Vilius Bernatonis
(tel. 838222, 771195)
ul. 79 gvardeiskoj divizijos 15-52
Tomsk 634057
Rosiya

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos

Vyriausybės 1992 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 19

**Politinių kalinių ir tremtininių bei ju šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą
bel aprūpinimo butais ir darbu**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos metmenys

Priemonės pavadinimas

Vykdytojas

Sugrįžimo į Lietuvą organizaciniai principai

Vyriausybės darybų delegacija

Parengti ir pasirašyti tarpyriausybinius susitarimus su NVS bei jos respublikomis dėl žmonių gržimo į Tėvynę. Rengiamuose susitarimose siekti, kad būtų numatytos lengvatos persikeliantiems tremtiniams ir politiniams kaliniams bei privilomas kompensacijos už neteketus trémimus.

Repatriacijos laikotarpiu nuolat informuoti buvusios TSRS teritorijoje veikiančias lietuvių bendruomenes ir pavieniai gyvenančias politinių kalinių ir tremtininių šeimams apie gržimą į Lietuvą galimybes ir sąlygas, rinkti informaciją apie pageldaujančius persikelti gyventi į Tėvynę.

Rengiant Lietuvos valstybės bludžeto projekta ir investicijų programas, numatyti lėšas gyvenamojo ploto, reikalingo apgyvendinti politinius kalinius ir tremtinius bei ju šeimų narius, statybai ir užtikrinti, kad šios lėšos būtų panaudotos.

Politiniams kaliniams ir tremtiniams (nepridaujoma nuo to, ar gržo politinio kalnio, tremtino šeimai) Lietuvą, ar dar gyvena už Lietuvos ribų), pareiškusiems norą, skirti be ellës sklypus nuosavų gyvenamujų namų statybai. Sugrįžusiems į Lietuvą teikti lengvatinius ligalaikius kreditus nuosavų gyvenamujų namų statybai.

Sudaryti kasmetines programas sugrįžančių politinių kalinių ir tremtininių bei ju šeimų narių apgyvendinimui patuštintose butuose, kurie ilko, TSRS pliečiamis persikeltus nuolat gyventi į savo Tėvynę.

Aprūpinimas būstu

Socialinės apsaugos ministerija, Kultūros ir švietimo ministerija, Lietuvos Respublikos atstovybės Maskvoje ir respublikose

Ekonominės ministerija, Finansų ministerija, Statybos ir urbanistikos ministerija, miestų ir rajonų valdybos (informuoja Soc. apsaugos ministerija)

Miestų ir rajonų valdybos, Lietuvos bankai (informuoja Socialinės apsaugos ministeriją)

Miestų ir rajonų valdybos (koordinuoja Socialinės apsaugos ministeriją)

Aprūpinimas darbu, permokymas ir perkvalifikavimas

Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ministerijos

Registruoti teritorinėse darbo biržose sugrįžusius, bet dar nedirbančius ir leškančius darbo asmenis pagal ju pasirinktą gyvenamąją vietą, teikti visas darbo biržos paslaugas, išskaitant ir pašalyp mokėjimų darbingo amžiaus asmenims, nepridaujama nuo registravimo šioje vietovėje įforminimo ir darbo sutarties nutraukimo priežasčių.

Sugrįžusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams, esant reikailui, rengti iš Lietuvos darbo biržos užimtumo fondo lėšų finansuojamas specialias teritorinės įdarbinimo programos, išskaitant ir naujų darbo vietų steigimą.

Organizuoti sugrįžusiems, bet dar nedirbantieji asmenims mokymo, permokymo ir perkvalifikavimo kursus (supažindinant su profesine terminologija lietuvių kalba), mokant iš užimtumo fondo per visą kursų laikotarpį Lietuvos Respublikos įstatymo nustatyta stipendiją.

Globa, socialinis aprūpinimas ir rūpyba

Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ministerijos

Sugrįžusiems į Lietuvą politiniams kaliniams ir tremtiniams, kuriems reikalinga nuolatinė globa ar rūpyba, suteikti pirmumos telęs nukrepliant juos gyventi į socialinės globos įstaigas (pensionatus).

Sugrįžusiems į Lietuvą politiniams kaliniams ir tremtiniams taikyti Lietuvos Respublikos pensijų įstatymu nustatytas pensinio aprūpinimo sąlygas ir normas. Išskaityti į ju darbo stažą valstybinio socialinio draudimo pensijai skirti įstatymu nustatyta tvarka visą darbo laiką buvusios TSRS teritorijoje, o kaičiulimo ir tremties laikotarpi bei laiką, per kurį jiems buvo draudžiama gržti į Lietuvą, - trigubai.

Sugrįžusių adaptacija ir integracija

Miestų ir rajonų valdybos (koordinuoja Socialinės apsaugos ministeriją)

Grįžusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei ju šeimoms sudaryti sąlygas integruoti į Lietuvos kultūrinį gyvenimą, išspėsti mokymosi įvairove Lietuvos mokymo įstaigose klausimus.

Valstybės lėšomis rengti sugrįžančių politinių kalinių ir tremtinų bei ju šeimų nariams lietuvių kalbos kursus bei supažindinti juos su Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir nutarimais dėl jiems teikiamų lengvatų. Lietuvos valstybės biudžete numatyti reikalingas lėšas kursams surengti.

Kultūros ir švietimo ministerija, Socialinės apsaugos ministerija, Kultūros ir švietimo ministerija, Finansų ministerija

Ksaverija PETRONIENĖ
Komisijos narė, soc. sk. pirmmininkė

1992 m. balandis

TREMTINYS

2

IŠ KGB ARCHYVŲ

"Erškėčiams žydint"

Taip pavadinėta eileraščiu ir dainų rinkinuką nezinomas "Tremtinui". Žmogus sudare 1977 m. sausio 29 d. ir savo pastaboję išrašė. "Erškėčiams žydint" - 12 dainų ir eileraščių. Paskutiniųjų trys eileraščiai sukurta Antano Cingos. Jis buvo išvežtas kažkur - į Bodaibą, - aukso kasyklas. Daugiau nieko apie jį nežino tas, kuris padiktavo šį rinkinį. Iš tų trijų kūrinelių matyti, kad Antano Cingos būta talentingo poeto. Nežinoma, kas sukūrė kitus eileraščius ir dainas. Tik žinoma, kad jie buvo dainuojami bei deklamuojami giriose, lageriuose, tremtyje. Surasyti iš lagerininko. Jis sakė: "Ir po daugelio metų atsimeniu tas dainas, nes aš jas kartoju dažnai, ypač sunkiomis valandomis... Jos mus guodė, gaivė.

no, stiprino, drāsino, kaip Sibiro lie-tuvaičių maldaknygė."

Būtų jdomu žinoti, iš kieno rankų mašinraštino rinkinėlio kalkinis atspaudas pateko į KGB nagus. O kol kas laukiame žinių ir apie ten rastas dar dvi poezijos mašinraštines knygeles: "Paslapties auka" (poema apie klausyklas paslapties karžygį); "Vilniaus legendos, kraujas ir ašaros". Gal yra gyvų jų autoriai? Atsiliepkite. Džiaugiamės, kad rinkinėlis "Erškėčiams žydint" nesenai malonai nu-stebino mūsų redakcijos svedčią Antana Cingą, atnešus mums pluošta sa-vo kūrybos eliū. Jas sugretinės atpa-zinome autoryste ne tik tų trijų, ku-riuos minėti knygelės sudarytojas, bet ir dar keturių.

● ● ●

Antanas ČINGA. G. 1928 08 03 Panevėžio raj., Margių kaimė. 1947 m. baigės Panevėžio gimnaziją dirbo Pasvalyje banko tarnautoju. 1949 m. buvo suimtas ir ištremtas į Irkutsko sritį, Išėjauš raj. Iš ten 1950 m. išvežtas į Bodaibą raj. "Lenzoloto" aukso kasyklas. 1960 m. gržo į Lietuvą. Gyvena Kaišiadorių raj., Kalviuose.

● ● ●

Neverkite, kanklės!

Kyla ūkanas. Prieplanda merkias. Lėvenyje užmigs ajerai. Tiki neverkite, kanklės! Neverkit! Dar sugriži laimingi vakarai.

Dūžta žviesios gyvenimo vilčys, - Nerandu aš gegužų žiedų! Tiki neverkit! Neverkit! Nutilkit! Sirdyje ir taip jau skaudu!

Nors žinau - laisvės vėjai suūže. Dvelks į Lietuvą džiaugsmo kvapu, Bet kiek daug už tėvynę palūžo, - Kas prikels juos iš smėlio kapų?

Kas kalėjime, tundroj praleistą brangų laiką jaunystei gražins? Tolumoj tik rūkams išsiskleidus nakčiai gedulo šyda nupins?

Mes sugrišim!

Nors niekad ašaros nedžius, nors skausmas plėš krūtinę, jie nelėraus mums iš širdžių nei Dievo, nei Tėvynės!

Čia mūsų dainos! Nors liūdnai, vien tik Tėvynę minimi! Daina mes skrendame tenai, kur skleidžiai jurginali.

Kur verka kryžiai pakeliais, kur šiltą, gražų ryta vosilkos žiedas išsiskleis ir vėl palinks nuvytes.

Neliūskit! Lietuvos laukai! Žydėkit, baltos vyšnios! Ir tu, lietuvi, kurs likai, lauk mūsų: mes sugrišim!

Vargu, kančių nebijom mes: užgrūdintos krūtinės! Sugrižtant dainoje skambės tik Dievas ir Tėvynė!

Irkutsko tinklininkai

Irkutsko srities Bodaibų rajono aukso kasyklose tremtinio daliaj vargo daug jaunimo. Laisvalailių išrengėme tinklinio aikštélé, gavome tinkla, kamuolių. Striukos vasaros trumpomis poilsio dienomis tinklinio aikštéléje užsimiršdavome esą beteisiai tremtiniai.

Nuotraukoje - Artiomovsko šachtų gyvenvietės lietuvių tremtinų grupė 1950 m. tinklinio aikštéléje. Toliau matyti šachtos bokštai ir išplautos skaldos piramides.

Antanas ČINGA

Vienuolikės!

Šiandien Lietuvos priešams kaip niekada pavejojo mūsų vienybę. Todėl kreipiūosi į visus Lietuvos geros valios politinius kalinius, tremtinius ir buvusius rezistentus, kviestamas burtis. Tiki veikdamis drauge mes padidinsime Lietuvai. Juk visi mes žverbūnai miškose, alkani, sukalė mūrami Sibiro ir Tolimėjos slaurės platybėse... Tad ne derėti!

Tai jau vienos ambicijos, susitelkime kaip kadaise į vieną burtą. Antrai nebūsime suprasti mūsų vaikų, amukų, steinančių kartu.

Juk svarbu ne sąjungos, klubo ar bendrijos pavadinimai, o darbai.

Tad, kiek dar turime jėgų ir sveikatos, dirbtame, o nesiginkytame!

Kęstutis LAKICKAS

Ar jmanoma tai pamiršti?

Jonas Steigvilas, g. 1927 m. Tau-ragės apskr. netoli Batakių, nuo pat vaikystės su tévais gyveno Ž. Nau-miesčio valsč. Mažuji Girininkų kaimė. Darbštai šeima turėjo 11,5 ha ūkį ir praturtėjo. Brolis Laurynas tarnavo Lietuvos kariuomenėje, "Geležinio Vilko" pulke. Okupavę Lietuvą, sovietai jį iš kariuomenės paleido. Jis dalyvavo rezistencijoje, priklausė LLA organizacijai. Apie 1945 m. bolševikai Lauryną suėmė, iškankinė Tauragės Šubartinėje, nu-teisė 10-iai metų lagerio. Kalėjo jis Archangelsko, vėliau Intos lage-riuose.

Rajono stribai pradėjo lankytis Steigvilių namus, grasinti šeimai. Tévas buvo paimitas į frontą vežioti karo reikmenų. Ten palieges 1946 m. mirė. Sesuo Anastazija prieš tévo mirį ištakėjo, pasikeste pavarde, tad ir jos persekiojimai baigėsi. Brolis Alfonsą 1946 m. areštavo ir įkalino Vainute. Iš ten jam pavyko pabėgti. Slapstėsi. Kas naktį stribai ir enkavedistai lankydavosi namuose, reikalavo jį išduoti. Visus kankino, o ypač mamą. Netrukus mama ir sesuo Ona pasitraukė iš namų. Jonas iškėlė pas kaimynus, kad prisiūrėtų namus.

1947 m. sausio 17 d. jis sulaikė trys kariškiai ir du stribai, sumušė ir, palikę surištą ant smiego, keletą valandų girtuoklavo. Girti stribai liko laukti mamos ir sesers Onos, o kariškiai nusivardė Joną į nepažištamu trobą miškuose. Ten jis pamatė kruviną, surištom rankom savo broli Alfonsą. Vėliau Joną nusivardė į kitą kalma, surišę suspardė. Vienu tolčiu spyriu Jonui iš makro išplėše dalį raumens (ir šiandien tas randas žymus), sumušta atvedę į Kvėdarną, prie KGB namo (namas tilk neseniai nugriautas). Čia Jonas pamatė nuždytą savo broli. KGB karininkai pradėjo Joną žiauriai tardyti: paguldė šalia brolio, mušė, badė durtuva, šaudė pro pat ausis, įrmė šautuvą į krūtinę, šaudė be kulkų, korė virve į diržu. Taip kankino tris paras, kol brolio kūnų laikė išniekintą ant gatvės, paskui tardė kambaryste. Tris dieinas laikė rūsyje, neduodami valgyti ne gerti. Radęs sušalusį runkelį, Jonas gelbėjosi nuo bado. Smakro žiaida kraujavo, kilo temperatūra. Pagaliau stribai jis nuvedė į bendrą kamerą po savo stogu. Ten buvo apie 10 žmonių. Ryta suvalgės gabalėlių duonos ir šlykščios strobos, Jonas nualpo. Pusantros paros buvo be sąmonės. Čekistai jau norėjo jį išnešti kaip lavoną, bet vienas jų pasigailėjęs paliko dar parai. Kalinių globojamas Jonas truputį sustipréjo, nors

vedantys tardyti, laikydavo jį už apykaklęs, kad nenuvirstu.

Po trijų savaičių J. Steigvilą išvežė į Tauragės Šubartinę. Vėl intensyviai tardė, po 3 savaičių išvežė į Šilutės kalėjimą. Ten tardymą baigė. Karo tribunolas nuteisė jį 10-iai metų lagerio ir 5 metams be teisių. Tada nuvežė į Klaipėdos kalėjimą, o iš jo į Vilniaus persiuntimo punktą. J. Steigvilas dirbo šaltkalvių Rasų gatvėje, 1-oje kolonoje.

1948 m. birželio 1 d. su kita is-

vežė Sverdlovsko link. Kelyje prasidėjo kratos: išrengdavo nuogai, suvarydavo į vieną vagono galą ir liepė dėgti į kita galą, o bėgančius mušdavo mediniu plaktuku, atseit, skaičiuodavo. Ir taip kas dvi valandas kankino tris paras, kol nuvežė toli nuo Smolensko. Liepos 1 d. traukinys pasiekė Buchtą Vaniną. Politinius suvarė į bendrą užvara su kriminiliais. Sie plėše naujai atvežtų drabužius, maistą, ir dalijosi su prižiūrėtojais. Mušdavosi, būdavo daug sužeistų ir nužudyti. Liepė išpėjus, keletą dienų per barakus įrengiamas didelis pabėgimas ir visi turi būti prie sargybos, o jų žmonės sargybą išžudys ir atidarys varpas. Tą dieną lazdomis ginkluoti stiprūs vyrai įėjo per barakus, liepdami kaliniams bėgti prie vartų. Greta gulėjus senas lagerininkų rusas palindė po gultais ir J. Steigvilą įsitrukė pas save. Taip jiedu liko. Netrukus pasigirdo automatu ir kulkosvaldžių kalenimas, žmonių klyksmas. Per vaarinį patikrinimą kalinių buvo kur kas mažiau. Pasirodo, pabėgimai specialiai organizuoti lagerio admini-stracija, kad sumažėtų kalinių.

Rugpjūčio mén. visus suvarė į laivą "Nogin", parengtą kaliniams vežti. Kelionėje daugelis susirgo jūros liga. Trūko vandens. Daug žmonių trūmuose mirė. Juos išnešdavo į denį, vėliau turbūt sumesdavo į jūrą.

Magadane vėl uždarė kartu su kriminiliais. Vėl mušytinės, pjautynės, plėškavimai. Ir čia varė į darbą. Vietiniai gyventojai, kurių daugelis patys anksčiau buvo kalinių arba jų vaikai, slapčia numeruojant duonos, o kai kada ir konservų. Rugsėjo 13 d. stiprios sargybos ir šunų lydymus kalinius sugrūdo į masinios kėbulą (vienu kitam ant kelių) ir pusantros paros vežė, neleisdami išlipti net gamtos reikalių atlikti. Gyvenvietėje Saloje juos išsiaudė į mašiną, jau nepajégiantius išlipti. Cia leido apsilankyti. Aplinkui buvo gili sniego ir šelo kiaurai veriantis vėjas. Netrukus išvežė į Susumaną - rajono

centrą. Buvo gili žiema. Čia davė suplysius žieminius rūbus. Vėl vežė į Kokcaną. Šaltis balsus. Čia suvarė į palapines (po 150 žmonių į kiek-vieną), kuriose vietoj krosnelės stovėjo statinė su per stogą iškištū vamzdžiu. Gultai buvo dviaukščiai, sukalti iš kreivų, netašytų pagalių. Patalynės jokios nedavė, nors šaltis - iki 60 C. Vandens nebuvavo. Pavasario sulaukti vilties neliko. Parveda į darbo šachtininkų pamainą - tikriaus sakant, skarmalaus apvilkus suodi-nus griaučius, svyrusojančius iš nuo-vargio ir bado. Eina jie vienas, kita prilaikydami. Sachtoje dirbdavo dvi pamainos po 12 val. Kiekvienam ant kaktos ir nugaros blizgėjo numeriai, iškarpyti iš konservų dežučių. Pusryčiams duodavo degtukų dežutės dy-džio duonos gabaliukų ir skystos siubos. Išseke žmonės krito kaip lapai.. Bet netrukus vėl atveždavo naujus. Mirusius ir žuvusius šachtoje kraudo davo už zonas į rietutes, kaip mal-kas, visiškai nuogus. Šachtoje Joną Steigvilą sužeidė. Po dviejų savaičių vėl varė į darbą. Dėl ligos išleido. Šeštadienį išėjo dirbt į šachtą.

Po Stalino mirties buitis būtis šiek tiek pagerėjo.

1953 m. lapkričio 11 d. Jonas Steigvilas buvo paleistas iš lagerio ir nuvežtas į Susumaną, bet vietoj žadėto poso gavo "vilkos" bilietą. Pa-skyrė tremti, priverė pasirašyti, kad niekur neišvažiuos, nes už išvažiavimą gausias 20 metų katorgos.

Tik 1957 m. Steigvilas gavo leidimą išvažiuoti į gržtį į Lietuvą. Tėviškės nebuvo likę ne ženkd. Nors turėjo elektriko, buldozerininko, šaltkalvio specialybės, niekam tėvynėje nebuvo reikalingas. Visi jo kratesi kaip raupsuotojo. Po kelių mėnesių išvažiavo į Intą pas paleista iš lagerio broli Lauryną. Ten, vedė tremtinę lietuvaite, po 11 metų vėl gržt į Lietuvą. Įsikūrė Taurageje.

Nesenai prie rūsių, kur palaidoti Kvėdarnos stribų nužudytų žmonės žuvę partizanai, Jonas Steigvilas pastatė kryžių. Ten išsisi ir jo brolis mokytojas Alfonsas.

Kęstutis BALČIŪNAS Kvėdarna

Pečioros lagerio kankiniai

1941 m. birželio 16 d. iš Vilniaus geležinkelio stoties išsiustas ir liepos 1 d. atvykę į Pečioros lagerį eselonas buvo paskutinis iš Lietuvos. Vėliau, iki 1944 m. pabaigos, pakliūdavo čia pavieniai lietuvių iš fronto arba trėmimo vietų.

Lietuviai lageryje gyveno broliškai, vieni kitiems padėjo kiek galėdami. Nepaprastu galestingumu ir pagalba garsėjo čia gydytojas (dabar profesorius) Liubomiras Laucevičius, gydytojas Stasys Garalis, med. felceris Juozas Žemaitis, vaisininkas Genė Kildintienė.

1943 m. pradžioje Pečioros lagerje susidarė kritiška padėtis. Žmonės masiškai mirė, 80 procentų kalinių negalėjo atlikti net vidutinio sunkumo fizinio darbo. Tada Gulagas davė šitokį nurodymą: skubiai suda-ryti medicinines komisijas, surašyti aktus, kad ligonis lagerio sąlygomis negali pagyti. Buvo sudaromi eselonių ir tokie kalinių siunciami į Vidurinę Aziją. Šitaip iš lagerio ištruko ir kelios dešimtys lietuvių.

Pečioros lageryje buvo nemaža žymių žmonių. Iš jų man žinomi šie asmenys:

Leonas Bistras - filologijos mokslų daktaras, Krikščionių-demokratų sąjungos lyderis, buvęs Lietuvos ministras pirmininkas, Krašto apsaugos ministras ir Švietimo ministras. Lageryje dirbo med. felceriu. Išleistas 1944 m. pradžioje; Simonas Jonavičius - gydytojas, buvęs Tautininkų sąjungos generalinis sekretorius.

Dirbo gydytoju. Išleistas 1943 m. pabaigoje; Domas Cesevičius - ekonomikos mokslo daktaras, buvęs Tautininkų sąjungos pirmininkas. Dirbo prie bendrujų darbų. Išleistas 1944 m. pabaigoje; Indrišiūnas - buvęs finansų ministras ir seimo vicepirmininkas. Dirbo prie bendrujų darbų. Žuvė; Grėblis - advokatas, jau-nalietyvių vadės. Dirbo med. felceriu; Tiškus - agronomas, Jaunujų ūkininkų vadės. Dirbo med. felceriu, mirė Rusijoje; Augustinas Dirvelė - Kretingos Pranciškonų vienuolyno viršininkas. Pabėgo 1941 vasara; Škeris - vėt. gydytojas, pulkininkas, kariuomenės veteranijos valdybos viršininkas. Dirbo med. felceriu, išleistas 1943 m. pabaigoje. Gržt į Lietuvą invalidas, paralyžiuotas; Skais-giris - miškininkas, buvęs Žemės

ūkio ministras. Dirbo prie bendrujų darbų, mirė Lietuvoje; Lipčius - ilgametis Finansų ministerijos finansų departamento direktorius. Dirbo prie bendrujų darbų, žuvė; Žikmaras - Vilnijos sporto ir politinis veikėjas. Dirbo prie bendrujų darbų, žuvė; Briedis - žurnalo "Verslas" redaktorius. Dirbo prie bendrujų darbų, žuvė; Juozas Keliuotis - rašytojas, publicistas, "Naujosios Romuvos" žurn

1992 m. balandis

TREMTINYS

3

Paskutinis garbingai žuvęs

A.Kraujelis (kairėje) su nežinomu partizanu.
1949-1950m.

1965 metai. Sovietinėje spaudoje paskelbta apie galutinį ginkluotos rezistencijos likvidavimą. Ir vis dėlto paskutinis kruvinas partizanų kovos istorijos puslapis dar nebuvę užkelta...

Septintolio metų Utenos, Molėtų ir Anykščių rajonu sandūroje kovojo, o vėliau slėptosei paskutinis šio krašto lietuvių partizanas Antanas Kraujelis-Siaubūnas. Jis kaip seniai išrigus raktis nedavė ramybės saugumui, kartais neįtikėtinais būdais išsprukdamas iš pasa-

TREMTINIAI VAIKAI

Čaplirkų Šeimos likimas

Ekspedicijos dalyviai 1989m. Šiaurės Uralas

Mūsų nama, Merkinės apskr., Sa-muniškių kaime, 1946 m. vasario 18 d. 4 val. ryto apsupo kareiviai. Iš vi-daus ant palangų susistatė į mišką atgręžtus kulkosvaidžius ir įsakė mums rengti į keliowę. Mus, penkis vaikus - Juozuką 4-erių, vyriausiąją Antaniną 15-os metų, mamą - bes-iukiančią šeštąjį ir 70-ies metų mo-čiutę jie į kėbulą sumeta kaip bulves, o kai mes vėl "nubyrame", vėl sume-ta. Juozuką įmete neaprengta, tik į paklodių sūvyniota. Kareiviams tal-kino jauna mergina Marytė Albanai-tytė (dabar gyv. Druskininkuose). Ji sutrypė Antaninos nuotrauką, rody-dama kareiviams, kaip mus niekina, ir atsigulė su jais į mūsų pūkinius patalus, kad sau juos pasiliktų. Pali-kome, nori lauke labai šalo. I Varėna atvažiavome iki pietų. Ten prie tra-kinio mus išlaikė tris parai, koi suda-re etapą. Kovo 5 d. jau buvome Šiau-ros Uralo. Apygvedino Sverdlovsko srit. Novaja Lelios barako mažame kambarėlyje 18 žmonių. Puolė sienų parazitai ir baissus badas. Iš bado mire močiute ir naujagimė (2 mėnesių se-sutė). Kai Juozukas susirgo vidurių siltine ir mama vieną dieną néjo į darba, už pravaikštą ja mėnesiu areštavo. Likę vieni, elgetavome, rausėmės po šluokšnus ir nežinia-

1947 m. spalio mėn. visus sustatė į atvirus anglies vagonus ir nuvežė giliau į Šiaure. Vežamus mus labai apsnigo, sušaldė ir mus, ir mūsų maisto atsargas - taip sunkiai lageryje mamos uždirbtas bulves. Atvežė į aluminium rūdos kasyklas ir apgyven-dino Ceremuchovo lageryje. Mama greitai visai pasiliquo, ją paguldė į ligoninę, brolis Algis nuo 13 metų pradėjo dirbti šachtininku. Li-kome vėl vieni, bedalai ir beglobiai. Kartą per lagerio barakus ējo komi-sija ir aptiko mus, nuo bado sustingu-isiomis galūnėmis, išgalinčius tik gu-

kus ir padėjo ne vienam persikelti į Lietuvą.

1949 m. liepos mén. aplankiau-savo tremties vietas, Novaja Lelios ir Cieriomuchovo kapines. Močiutės ir sesutės kapo neradau. Ešelono žmo-nės ekspedicijai buvo suaukojo pi-nigu. Už juos ten pastatė didelius medinius kryžius. Juos pašventino ir kapuose šv. Mišias aukojo kartu at-vykes kunigas iš Kulautuvos.

Irena ČAPLIKAITĖ-VILČINSKIENĖ
Kaunas

MUMS RAŠO

Apie vieną "kūmą" Magadane

Berago lageriuose lietuviatės už-siimdavo vietą dažniausiai ant viršu-tinių gultų. Cia ir elektros lempelė arčiau, nes mėgdavome vakaraus megzti, siuvineti, rašyti laiškelius. Iš viros greičiau pamatydavai įslin-kus, prižiūrėtojų ar viršininkų ir greičiau paslepdydavai nelegalius daik-tus.

Vakarais ateidavo rudaplaukis semito veido bruozų karininkas ir strėliavon ilosi vienuria baraka i-

ko susimastes. Paskiau, nieko net ne-pakalbinės, išeidavo. Meis beveik ne-kreipėme į ji dėmesio, nebent rašyti mes davome. Nė vienai neatėjo į gal-va, kad jis klausosi mūsų pašnekesių. Pasirodė, jis tykojo, gal kuri prisitars draugei apie partizanų žygijus Lietu-voje, gal jam pasiseks kamoliu vynio-ti toliau: suimi naujus žmones.

Vieną vakarą, kai tas jo stovėj-i-mas jau pakrypojo; viena mergina gar-

Skiemonių žuvusieji

Mykolas KAZLAS

(Pabaiga. Pradžia Nr. 4)

Skiemonių žmonės su didele pa-garba mini vaistininką Steponą Zvirblį, kuris su nepaprastu pasi-šventinu ne tik gydė sužeistus parti-zanus ir jų šeimas, bet guode, ra-mino, gaivino visus nukentėjusius. Mirė jis 1971 m., sulaukus 91 metų.

Daugiau kaip 40 metų Skiemonių miestelio kapinių patvoryje išgulėjo žuvusių partizanų, pasipriesinimo rėmėjų, be ginklo nekaltais nušautu-ju palaikai.

Pirmai ėmėsi iniciatyvos palaidoti palaikus Angelė Tamulytė. Ji suorganizavo savo tėvo Augusto, brolį Alfonso ir kitų kartu žuvusių septynių partizanų palaikų perlaidojimą. Jie žuvo 1945 m. rugpjūčio 22 d. Tada Balninkų valsčiaus, Ukmergės apskrities stribeliai, vedami žinomo išgamos, apsupo Dapkūniškių kaimės Antano Gylės klojimus, daržines. Vie-ni partizanai krito nuo šių liemų, kiti bunkeryje priešinosi, nepasidavė ir nuo dūmų užtroško. Visus septynis žuvonus - Augusto Tamulio, Alfonso Tamulio, Adomo Naviko, Antano Stimburo, Alfonso Gylė, Jono Kara-haus, kito Alfonso Tamulio - nuvežė į Balninkų miestelį, prie bažnyčios lventoriaus vartų ir numetė po dide-le statula. Tyčiojosi iš lavonų, tyčiojosi iš Kristaus. Po trijų dienų visus

žiuos lavonus naktį užkasė už mieste-li, netoli Alaušo ežero. Salgunovas, sažinės graužiamas, slaptą duobę parodė.

1988 m. Angelė Tamulytė, gavusi iš Vilniaus saugumo leidima, iš Balninkų palaikus pervažė į Dapkūniškių kaimo kapines ir iškilmės par-laidojimą.

Skiemonių kapinių patvoryje 1989 m. gegužės 9 d. atkasti 16-os žuvusių palaikai. Daugelio kaulai sulaužyti, sukapoti.

Ypač jaudino žuvusių artimųjų, giminų ašaros. Vienu moteris iš kai-linių, sagu, tabokinės liekanų, žiebtuvėlio pažino savo vyra. Kita - iš par-kerio, diržo sagties, peilio kriaunų atpažino, kad cia jos dvieju brolių Grigų palaikai. Kitos atpažino arti-muosius iš dantų.

Pokario metų Skiemonių apylin-kės pirmininkas pasakojo, kad cia ne 16 žmonių buvo užkasta, o 30-40. Daugiau vengė kalbėti, gal bijojo saugumo. Vieno stribio našlė pasakojo, kad daug ką žmonės ir slaptą pa-silaidojo. Kiti pasakojo, kad ir anuo kapinių pušeje būdavo užkasami partizanai. Kiek jų, niekas nežino.

Kita dieną keli žmonės iš kaimo atsivežė dar trijų partizanų kaulus - Jono Ylos, Jono Pipiro ir Alekso Pipiro. Juos sudėjome į karstus prie kitų. Žuvo jie 1945 m. spalio 8 d. Mykolių kaimė, netoli Skiemonių miestelio.

1989 m. gegužės 13 d. buvo per-laidoti 19-os Skiemonių apylinkės partizanų pasipriedinimo dafylių palaikai, o 1990 m. pastatytas pa-minklas.

Džeskažano, Rudnykų lagerio buvę politiniai kaliniai. Iš kaires: J.Ananka, S.Herlikas, M.Kazlas, A.Svenčionis

SKELBIMAI

Skelbiame pavardes rezistencijos dalyvio pažymai gauti: Bronė Kvaracie-jutė, veikusi Merkinės valsč.; Valerija Rimdeikaitė-Krasnickienė, veikusi Prienų raj.; M.Mečinskas, veikęs Kaune; Petras Kopūstas, veikęs Panevėžio raj.; Juozas Račickas, veikęs Kauno raj.; Stefanija Velikyte-Kieliauskienė, vei-kusi Jonavos raj.; Povilas Grigaitis, veikęs Raseinių raj.; Apolonija Narkevi-čienė, veikusi Kauno raj.; Romas Rutkauskas, veikęs Kaune; Ona Tamulytė-Vareniūnenė, veikusi Simkaičių apyl.; Izabelė Milažytė-Tvarijonavicienė, veikusi Kaune; Algirdas Sadlauskas, veikęs Kaune; Petras Vytautas Kalpokas, veikęs Rokiškio raj.; Antanas Ridikas, veikęs Utėnos raj.; Vladas Jancys (po mirties), veikęs Anykščių raj.; Regina Jančytė (po mirties), veikęs Anykščių raj.; Marijonas Ramanauskas, veikęs Biržų raj.; Justinas Salčius, veikęs Prie-nų raj.; Jurgis Salčius, veikęs Prie-nų raj.; Bronislava Salčiūtė-Cikotienė, vei-kusi Prie-nų raj.; Marija Rutkauskienė (po mirties), veikusi Prie-nų raj.; Ona Rutkauskaitė-Mieliauskienė, veikusi Prie-nų raj.; Valentina Rutkauskaitė-Mi-kelaitienė, veikusi Prie-nų raj.; Adomas Žiukas, veikęs Prie-nų raj.; Petras Ce-reška veikęs Biržų raj.; Petras Plepys veikęs Žemaitijoje; Adomas Kazlauskas (po mirties), veikęs Trakų apskr.; Antanas Babiūnas, veikęs Molėtų apskr.; Zenonas Rupšlakis, veikęs Radviliškio-Seduvos raj.; Juozas Malaskevičius, veikęs Druskininkų apyl.; Jonas Malaškevičius, veikęs Druskininkų apyl.; Al-binus Burbulis, veikęs Panevėžio raj.; Petras Tumšys, veikęs Panevėžio raj.; Vytautas Mankevičius, veikęs Alytaus raj.; Antanas Brazauskas (po mirties), veikęs Radviliškio raj.; Ona Brazauskaitė (po mirties), veikusi Radviliškio raj.; Vladas Brazauskas (po mirties), veikęs Radviliškio raj.; Antanas Vira-kauskas, veikęs Kauno raj.; Vilkijoje; Stasys Leonavičius, veikęs Alytaus raj.; Jonas Vytautas Maslaveckas, veikęs Alytaus raj.; Simanas Kaveckas, veikęs Alytaus raj.; Vladas Puškorius, veikęs Skuodo raj.; Elena Kvilienė, veikusi Kelmės-Raseinių raj.; Vladislavas Dambrauskas, veikęs Kaune; Liucija Jure-vičienė, veikusi Kėdainių raj.; Petras Skarbalė-Rankevičienė, veikusi Raseinių apskr.; Juozas Skarbalis (po mirties), veikęs Raseinių apskr.; Juzefa Skarbalė, veikusi Raseinių apskr.; Ona Buzevičienė, veikusi Alytaus raj.; Steponas Gaigalas, veikęs Alytaus raj.

Atsiliepimus prašome siusti LPKT sąjungos tarybai.

pažiūrėkite!" - "Vertas nuodėmės", - pajuokuo iš kitos barako pusės. Sni-pas mokojo tvardytis: nė vienas jo veido raumuo nekrustelėjo. Ir kita dieną jis vėl atėjo pastovėti...

Tuo laiku viename stovybos ob-jekte sunkvežimis mirtinai priplijo-prie tvoros vieną kalinę. Netoli dir-

pakvietė liudininke, bet ji nemokėjo rusiškai. Tada pakvietė ta Rudaplau-ki. Ir jis prakalbėjo į ją lietuviškai, buvo vertėju.

Bet po šių "vertėjavimo" jis jau nebeateidavo stovinioti barako viduryje.

Elena BUDNIKIENĖ

1992 m. balandis

TREMTINYS

4

Petronėlė Pušinskaitė-Velyvienė
(1923-1992)

Petronėlė Pušinskaitė-Velyvienė gimusi 1923 m. gruodžio 23 d. Marijampolėje. Mokėsi Marijampolės Mokytojų seminarijoje, dirbo Marijampolės apskr., Šilavoto valsč. Mikališkių pradinėje mokykloje, Šilavoto progimnazijoje. Paskario metais mokytoja ištraukė į rezistencinę veiklą. 1945 m. lapkričio 9 d. Marijampolėje vykdantį užduotį ją suėmė. 1946 m. birželio 19 d. karo tribunolo nuteista 10-iai metų laisvės atėmimo pagal 58-1a. 11 straipsnius. Pušę bausmės atliko Urale, Nybore, lageriuose, o likusia pušę - Kazachstane. 1955 m. gegužės 26 d. grįžo į Lietuvą. Ištakėjė už ištremto mokytojo Bronius Velyvio, 1956 m. apsigyveno Saranės mieste (Karagandos srityje). Išleidus vyrą iš tremties, 1961 m. sausio 31 d. sugrįžo į Lietuvą, apsigyveno Marijampolėje.

Kadangi mokytojauti neleido, tai 1968 m. neakivaizdiniu būdu baigė Kauno ekonomikos technikumą.

Pušinskaitė-Velyvienė palaidota Marijampolės kapinėse. Tiek nekad neišblės šviesus jos gyvenimo atminimas.

Kovu ir nelaisvės draugai

Kovo 23 d. Marijampolėje mirė Petronėlė Pušinskaitė-Velyvienė, buv. partizanė, "Tauro" apygardos stabo ryšių viršininkė, kovojo už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Sit tibi terra levis, Vytautai

Kovo 18 d. atsisveikino su tauriū žmogumi, Lietuvos patriotu - Vytautu Puriu. Velionis gime 1931 m. Ukmergės apskr. Dar Ukmergės gimnazijoje jis ištraukė į rezistencinę kovą - priklausė "Didžiosios kovos" partizanų apygardos "Plienio" rinktinė, turėjo Ruko slapyvardį. Už pogrindinę veiklą nubaustas 10 metų lagerio. Ir Džezkazgano vario kasyklose buvo aktyvus pogrindžio narys, įvykdė keliais diversijas, dalyvavo Džezkazgano politinių kalinių lagerio sukilime. Paleistas iš lagerio, kurį laiką gyveno su ištremtais iš Igarką tėvais ir broliais. Vėliau baigė

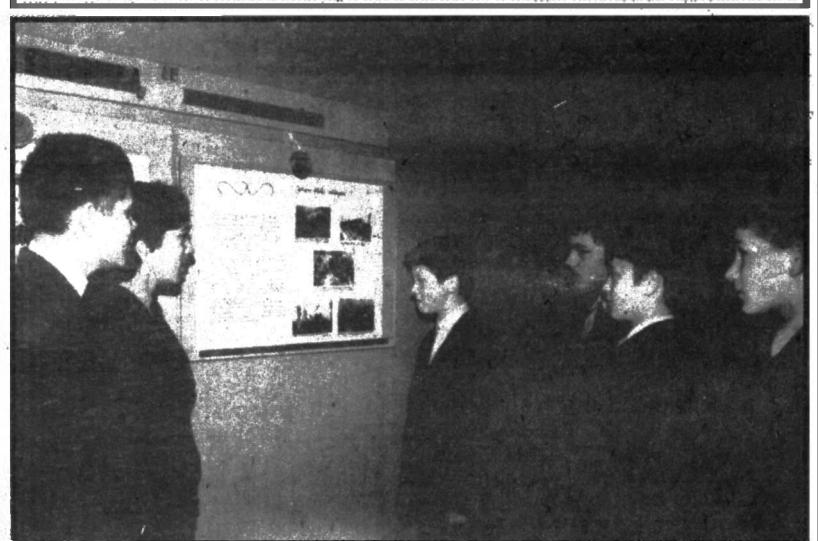
Tomsko medicinos instituta, tapo pripažintu traumatologijos specialistu.

Grįžo į Lietuvą, Šaknuose dirbo rajono ligoninės traumatologijos skyriaus vedėjų, rinko medžiaga dėlertacijai, deja, funkcionieriai išgijo gabu gydytojų iš Šakių. Ir Teisės sovietinių biurokratai kaišiojo pagalbus į ratus.

Ryžtingo ir drėsauks kovojo, Gulago kalinių - Vytauto Purių mirči - skaudus smūgis jo artimiesiams, draugams ir bendražygiam.

Edmundas SIMANAITS

IVYKIAI

KAZLŲ RŪDA. Kovo 4 d. vidurinės mokyklos istorijos mokytojai B. Bujauskienė ir A. Lelėšius parengė stendą "Tauro" apygardos partizanų atminimui.

DRUSKININKAI. Miesto ligoninės reabilitacijos skyriuje gydos buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai. Jie draugauja su Druskininkų skyriaus politiniais kaliniais ir tremtiniais. Kovo mén. pabaigoje Telšių skyr. pirmmininkas Vasiliauskas susirinkime papasakojo apie žemaičių veiklą, Kretingos poetė N. Rimkienė paskaitė savos kirybos. Atsisveikinimo vakarone įvyko balandžio 2 d. Dalyvavieni minčiai iš Telšių, Kretingos, Plungės, Vilkaviškio, Marijampolės, Anykščių, Panevėžio, Ignalinos, Utenos, Prienų. Žinoma, ir druskininkiečių. Prisiminta praėitis, kančią metalai, aptartos dabarties problemas. Druskininkiečiai parode videofilmą apie savo darbus.

Druskininkų skyr. pirmmininkas Aleksandras JUŠKA

DÉKOJAME

P. N. Bagdžiūnienė iš Kanados už E. Juciūtės knygą "Pédos mirties zonoje" • • • •

P. Broniui Palioniui iš Kauno už piniginę auką • • • •

Klivendo BALFO skyriaus pirmmininkui p. Vincui Apanui už labdaros siuntą

JAV Lietuvių bendruomenės krašto valdybai, p. Danutei Korzonienėi už TELEFAX-ą • • • •

P. Augustui Mylei, p. Stasiui Daunoravičiui, p. K. J. Mickams už piniginę auką • • • •

Nuoširdžiai dėkoja LPKT sajungai, padėjusiai palydeti į paskutinę kelionę buvusi politinį kalinių Petrą Ziliuską

Žmonai ir vaikai

Redaktorė Vanda PODERYTĖ,
lit. redaktorė Danutė BARTULIENĖ,
techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ

TREMTINYS

1992 m. balandžio 22 d. Nr. 8(65). SL 289.

Kaina su akcizu 1 rub. Prenumeratoriams 50 kap.

Mūsų adresas: 233000 Kaunas, Donelaičio 70^b, tel. 209530

ATSILIEPKITE!

Laurynas ZAKRAUSKAS, Dominyko. Gyveno Širvintų valsč., Rimučių km. Dirbo Degės girininkijoje. L. Zakrauskas ir Dedėnas buvo suimti 1944 m. vasara, važiuojant iš Ukmergė į Širvintas. Nepažįstamas žmogus pranešė, kad jis nuteisė Žalinėje 15-ai metų. Daugiau žinių nebuvo.

Ju ieško Filomena ZAKRAUSKAITĖ, CAPIKIENĖ, Kaunas, Kovo 11-osios 52-80, tel. 755437.

Vytas ZAKRAUSKAS, Lauryno. Suimtas 1944 m. vasara Širvintų valsč., Liauru km. Manoma, kad kaėjo Lukiskių kalėjime.

Ukmergė, tel. 41738 arba Alvyda

Kostas VANAGAS, g. 1914 m. Utenos apskr., Užpaliuose. Vokiečių okupacijos metais dirbo policijoje. Nuo 1944 m. partizanas, veikė Vyžuonų miške, buvo sužeistas. 1945 m. vasarą kovojo Gedimino būryje, kuriam vadovavo broliai Jonas, Stasys ir Bronius Morkūnai iš Kunigaičių km. K. Vanago slapyvardžiai - Darius, Sakalas. Jis ir dar 6 partizanai žuvo 1945 m. lapkričio 6 d. Žaliarmalėje. Kūnai buvo nuvežti į Švedas. Kur užkasė, o galbūt perlaidojo? Likusių gyvų Gedimino būrio kovotojų ieško Valė VANAGIENĖ ir Ona PUODZIUKIENĖ, 4910 Utena, Vilnius 20-3.

Sugriūjus iš Vorkutos lag. 1956 m.

Motiejus PRČIULIONIS, g. 1888 m. Atargos generolas, antihiflerinės ir antibolševikinės rezistencijos dalyvis. Gyveno Kaune. Suimtas prie Lekėcių. Kalėjo Lukiskių kalėjime, Vorkutas lag. Nuteistas 10-ai metų. Vėliau ištremtas į Komijos ASSR, Uchtos invalidų namus. Grįžę į Lietuvą, gyveno Šakių raj., Ilguvos senelių namuose, kur ir mirė. Kartu kalėjusi ir jų pažinojusiu ieško Bronius PETKEVIČIUS, 3009 Kaunas, Savanorių pr. 256-23, tel. 773921.

Juozas MINGILAS, Povilo, Šiaulių apskr., Kiaunorių valsč., Siraičių km. Suimtas 1947 m., kaėjo Raseinių kalėjime. Vilkimo draugas Kasperavičius sumušta jį vežę į Buchta Vanino lagerio kalėjimą. Kasperavičius ieško Aldona POCIŪTE-VIBRIENĖ, 5804 Klaipėda, Naiupės 4-8, tel. 75119.

Benediktas MACENAS, Juozo, g. 1897 m. ištremtas 1941 06 14 iš Pasvalio raj., Ratkūnų km. į Tomsko srt., Parbigalijų raj. ir ten 1946 m. kovo mén. mirė. Palaidojimo vietas žinancių ieško Marija MACENAITĖ, 3500 Panevėžys, Elektros 6-8, tel. 61562.

A. GRAUŽINTĖ 1941 m. birželio 25 d. su grupė kalinių pabėgo iš Utenos kalėjimo. Prieš suėmimą dirbo Utenos raj. Debeikių vaistinėje. Jos ieško kartu bėges Napalys REPSYS, Kauno raj., Raudondvario pšt., M. Valančiaus 11-2, tel. 549495.

A. Grauzintė viršutinėje eileje iš dešinės ketvirta

A. GRAUŽINTĖ 1941 m. birželio 25 d. su grupė kalinių pabėgo iš Utenos kalėjimo. Prieš suėmimą dirbo Utenos raj. Debeikių vaistinėje. Jos ieško kartu bėges Napalys REPSYS, Kauno raj., Raudondvario pšt., M. Valančiaus 11-2, tel. 549495.

SKELBIMAI

Siūsti adresu: "Prie Tutos aukuro", a/d 577, 2043 Vilnius.

Krašto apsaugos ministerija
LAKS Centro valdyba

● Balandžio 26 d. 12 val. Pakuonyje (Prienu raj.) bus aukojamos šv. Mišios ir šventinamas kryžius žuvusiems partizanams.

● Varniuose bus statoma koplyčia Žemaičių apygardos partizanų ir kitų rezistencijos dalyvių atminimo žmžiniui.

Norinčius ir galinčius prisidėti prie šio kilnaus sumanymo prašome pinigus perteisti į Telšių raj. taupomųjų banką, Varnių skyrių, saskaitos Nr. 11006, Aleksandravičiūtei Jadvygai, Vinco.

● Gegužės 16 d. 10 val. Šiaulių, inžinerių namuose įvyks konferencija "Tremtis ir moksles". Prašome dalyvauti asmenis, kurie tremtyje įsigijo spec. viđurinių ar aukštajų išsilavinimų.

Smulkię informaciją suteiks: R. Baltutis, Šiauliai, Pirmyn 22-49, tel. 23475; 90115. A. Tartilas, tel. 40164; 37793.

Redakcija: Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas MARKŪNAS, Natalija PUPEKIENĖ, Dalia KUODYTĖ, Juozas ENČERIS, Alfredas SMAILYS

Redaktorė Vanda PODERYTĖ,
lit. redaktorė Danutė BARTULIENĖ,
techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ